

Majniška in Krfska deklaracija:

Majniška (maj 1917): Napisal jo je Anton Korošec. Govori o združitvi Slovencev, Hrvatov in Srbov pod okriljem Habsburške monarhije, vendar »prosta gospostva tujcev«.

Krfska (20.7.1917): Ustanovitev skupne države južnih Slovanov brez Bolgarije. Slovenci, Srbi in Hrvati so plemena, ki so med seboj enakopravna.

Kakšen je odnos slovenskih strank do vojne napovedi Srbiji?

Slovenska ljudska stranka se je dejavno vključila v protislovansko in protisrbsko gonjo. Njeni politični nasprotniki, liberalni in socialnodemokratski stranki, so bili zato še posebno izpostavljeni pritisku oblasti.

Vzroki za združitev v SHS!

Zunanja ogroženost, prodor Italijanov, skupni interesi, Srbi vidijo priložnost za nastanek Velike Srbije.

Urejenost mej!

Na Z → Rapalska pogodba. Italijani dobijo ozemlje do Logatca, Postojne, Reke. Obe strani sta nezadovoljni. Veliko Slovencev ostane na ITA strani, Italijani ne dobijo Dalmacije.

Na S → Koroški plebiscit 10.10.1920. Cona A in cona B. Plebiscit izveden v coni A in ljudje se odločijo za Avstrijo. Če bi bil pleb. uspešen za nas bi bil izveden še v coni B.

Na SV → Nepričakovano dobimo Prekmurje, zaradi komunistične revolucije na Madžarskem, ki je zatrta s strani nas. Je kot nagrada.

Boji za našo mejo (trije prostovoljci)!

Štajerska → Rudolf Maister
V Koroška → Franc Malgaj
Borovlje → Alfred Lavrič

Zakaj je Italija lahko uveljavljala svoje zahteve pri določanju naše meje?

Italija je bila članica zmagovite antante in Britanci in Francozi so ji obljubili avstro-ogrska ozemlja. (tu lahko nabijate še o fašistični politiki italije)

3. politični tabori! (tu ne vem točno kaj misli)

Glede na ozemlje → Srbi - Narodna Radikalna stranka, Hrvati - Hrvaška kmečka stranka, Slovenci - Slovenska ljudska stranka

Glede na sedeže v parlamentu (volitve 1920) → Jugoslovanska demokratska stranka, Narodna radikalna stranka, Komunistična partija Jugoslavije.

Slovenija → Slovenska ljudska stranka (Korošec, najmočnejša), Jugoslovanska demokratska stranka (proti katoliški SLS), Jugoslovanska socialno-demokratska stranka (na strani ind. delavcev, švoh) (učb. 87)

Katera stran ima največ podpore?

glej zgoraj

Odnos slovenskih komunistov do nacionalnega vprašanja med obema vojnama!

Izkoristili so slabe gospodarsko-socialne razmere ter nezadovoljstvo z reševanjem slovenskega narodnega vprašanja, v 2/2 1930's pa so to povezali še z nevarnostjo fašizma in nacizma. Postavili so se na stran protifašistov in zahtevali osvoboditev Slovencev izpod Italije na Primorskem.

Upravno urejeno ozemlje v Slo po Vidovdanski in oktroirani ustavi!

Po Vidovdanski ustavi se ozemlje SHS razdeli na 33 oblasti. Slovenija je razdeljena na Ljubljansko in Mariborsko oblast. Izredno neučinkovita (politika nasilnega izenačevanja)

Po oktroirani ustavi sta se Ljubljanska in Mariborska oblast združila v Dravsko banovino. V celoti je bila Jugoslavija razdeljena na 9 banovin.

3. različne oblike fašističnega pritiska nad Slovenci!

Zatiranje izražanja slovenstva (italijanščina v šolah, prepoved slovenščine v javnosti, poita. priimkov in imen)

Preprečevala obnovo političnih gibanj (izobešanje zastav, prireditve,, stike s Slovenci v SHS, zapiranje)
Nasilje fašističnih skvadrstov (razbijanje slo. org., pretepanje, požig Narodnega doma v Trstu)

Kaj je TIGR?

Teroristična organizacija ustanovljena leta 1928. Ustanovila jo je protifašistično naravnana mladina. Kratica pomeni Trst, Istra, Gorica, Reka. Borili so se proti sodelovanju Slovencev s fašisti, proti asimilaciji, opozarjali na brezupen pomen manjšine. Izvajali atentate, sabotaže, požigali ita. šole → gverilsko bojevanje.

Kakšni so njeni cilji?

Osvoboditev Slovencev izpod italijanske oblasti, protifašizem.

Kako Italijano odreagirajo na TIGR?

Dvakrat jih v večjem obsegu razkrinkajo: Prvi in drugi tržaški proces → zaporne kazni, usmrtitve, koncentracijska taborišča.

Kdaj se začne 2. svetovna vojna?

1.9.1939 z napadom Nemčije na Poljsko. Operacija se imenuje Belo ali Weiss.

Kdaj postane svetovna vojna?

7.12 1941 z napadom Japonske na Pearl Harbor na Havajih.

Blitzkrieg!

Oblika bojevanja, kjer uporabijo vsa možna razpoložljiva vojaška sredstva (letalstvo, tanki, pehota, padalci, ladjevje (če je možno)) v zelo kratkem času. Cilj je hiter preboj skozi sovražnikove linije.

Prelomne bitke!

Midway → 3. in 4.6. 1942. Preobrat na pacifiškem bojišču. Amerika potopi vse japonske letalonosilke, taktika bojevanja: žabji skoki.

El Alamein → 23.10.1942. Britanci premagajo nemško-italijanske enote. Konec vojne v Afriki.

Stalingrad → november 1942 - januar 1943. Od takrat naprej ima na V fronti pobudo Rdeča armada.

Kaj je kolaboracija, kdo so nosilci, kaj je odpornišтво.?

Kolaboracija je sodelovanje z okupatorjem. poznamo več oblik: politična, gospodarska in vojaška. Politična → skupine, ki imajo podobne poglede kot okupator. Gospodarska → delo za nemško vojsko. Vojaška → najvišja stopnja, zavarovanje komunikacij, preganjanje Judov...

Nosilci so skupine, voditelji, ki so na strani okupatorja.

Odpornišтво je gibanje, ki nasprotuje okupatorju. Večina ljudi je bila do vsiljenega političnega sistema sovražna, zato so nastala odporniška gibanja. Prevladovala so pasivne oblike odpora (letaki, gesla, ilegalni tisk, podtalni radiji...). Gverilska gibanja (partizani) spadajo pod aktivno obliko odpornišтва.

Konec vojne v Evropi!

Normandija → Dan D. 6.6.1944. Izkrcaje zavezniške vojske. Operacija Overlord.

Pri Torgau ob reki Labi so se 25.4. 1945 združile zavezniške vzhodne in vzhodne sile.

8.5.1945 Nemčija kapitulira.